

ספר תורת משה הוא ספר של ידע ולא של אמונה.

1. בתחילת ספר יהושע, האלוהים אומר ליהושע לעשות את הדברים הכתובים בספר התורה, כדי להשכיל – והוא מדגיש זאת פעמים. ספר יהושע פרק א': "[ז] רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר צוך משה עבדי אל תסור ממנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך [ח] לא ימוש ספר התורה הזה מפוך והגית בו יומם ולילה למען תשמר לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכך ואז תשכיל". כלומר, הסופר המקראי אומר בברור, שהדברים הכתובים בספר התורה – הם למען ההשכלה וההצלחה (אמונה איננה מצריכה השכלה – נהפכו).

2. בסיפור ברית בין הבתרים, האלוהים מבטיח לאברם צאצא, אברם מאמין לו, והאלוהים חושב לו זאת לצדקה. ומיד אברם ממשיך ומבקש לדעת. ספר בראשית פרק ט"ו: "[ו] והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה [ז] ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה [ח] ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה".

כלומר, כאן רואים: 1. התפתחות, מאמונה לידיעה. 2. שהדרגה של האמונה, היא דרגה נמוכה ביחס לידיעה (כמו צדקה, צדקה זה משהו שנותנים לעני). 3. אברם מבין שיהוה הוא דבר שנמצא בתחום הידיעה, (מיד לאחר שיהוה מציג את עצמו ואת מעשיו – "אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים וגו" –אברם מבקש לדעת). כלומר, אור כשדים והדרכים שלהם (צפייה בכוכבים), הם בגדר אמונה. מעשי יהוה, (ההוצאה מאור כשדים, או כמו למשל, ספר התורה שנכתב על ידי יהוה¹) הם בגדר ידיעה.

3. המילה "דעת", מופיעה כבר בתחילת ספר תורת משה עם סיפור גן העדן – בו מופיע המונח "עץ הדעת"². המילה "אמונה" (או כל שורש אחר שלה), מופיעה מאוחר יותר רק בפרק ט"ו אצל אברם (כמו שמצוין לעיל בסעיף 2).

כאשר נשתמש במנוע חיפוש (בספר תורת משה וביהושע), ונבדוק את ההופעות של המילה "ידע" – נראה שהיא והתולדות שלה מופיעים כ-129 פעמים. וכאשר נחפש את המילה "דעת" (והתולדות שלה), נמצא אותה מופיעה כ-89. לעומת זאת, כאשר נחפש את המילה "אמונה" נמצא אותה פעמיים בלבד. וכאשר נרחיב את החיפוש גם לתולדות שלה, נראה הופעות מעטות כגון: "ויאמן" – פעמים³. המילה "ויאמינו" – פעם אחת. המילה "ויאמנו" – פעם אחת. המילה "אמנה" – פעמיים, ו"נאמן" – פעמיים.

זאת אומרת שהכיוון של עבודת הסופר ברור מאוד – העדפה ברורה⁴ למילים של דעת וידע, מאשר למילים שמתארות או קשורות למילה "אמונה".

4. ספר תורת משה הוא ספר שכתב יהוה, ושמשפר על יהוה. יהוה ניתן לידיעה⁵. לעומת זאת האמונה⁶, מעלה את העם על דרך לא ישרה במרה⁷ – שנגמרת בעמלק.

לסיכום: הסופר המקראי מדבר על דעת והוא דורש ידיעה. כלומר, להאמין ביהוה זה להתנגד לכתוב.

<https://www.seferhayashar.com>

¹ ספר שמות פרק ל"ב פסוק ל"ג: "ויאמר יהוה אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי".

² ספר בראשית פרק ב' פסוק י"ז: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגו'".

³ נחשיב את ההופעה אצל אברם כאילו היא ויאמן.

⁴ המילים "ידע" ו"דעת" מופיעות כ-162 פעם בלי כפילויות. ואילו המילה "אמונה" עם כל ההטיות שלה מופיעה כ-10 פעמים בלבד.

⁵ ספר שמות פרק ו' פסוק ז': "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם וגו'". ספר שמות פרק י' פסוק ב': "ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתים וידעתם כי אני יהוה". ספר שמות פרק ט"ז פסוק י"ב: "שמעתי את תלונת בני ישראל דבר אלהים לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבועו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם".

⁶ ספר שמות פרק י"ד פסוק ל"א: "וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יהוה במצרים וייראו העם את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו".

⁷ ספר שמות פרק ט"ו פסוק כ"ד: "וילנו העם על משה לאמר מה נשתה וגו'"